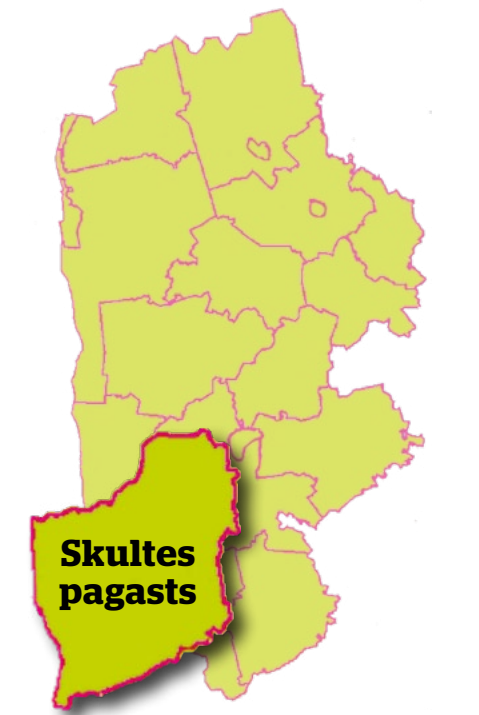

Dzīve tuvplānā

Iedzīvotāju skaits
Skultes pagastā

- 2000. g. – 2040,
- 2019. g. – 2167.

Kopš 2000. gada dzimuši 369, miruši 538 cilvēki. Uz citu dzīvesvietu Latvijā pārcēlušies 477, uz ārzemēm – 166, no citas vietas valstī uz dzīvi pārcēlušies 921, no ārzemēm – 18 cilvēki.

(No Centrālās statistikas pārvaldes datubāzes)

Bibliotēka no vieniem Jūrģiem uz otriem

Izejot no pārvaldes, dodos uz bibliotēku. Tur uz nodarbību sapulcējušās vairākas vietējās rokdarbnieces. Bibliotekāre Danuta Eglīte sarunā atzīstas, ka tādas strukturālās reformas viņā izraisa diskomforta sajūtu. – *Pēc apvienošanās novadā piedzīvoju darba slo-dzes samazināšanu un pārcelšanos uz citām telpām*, – viņa atminas. Pagasta neatkarības laikā par tādām pārmaiņām deputāti sprieda, pieaicinot klāt cilvēkus, kurus ietekmē viņu lēmumi. Dzīvojot novadā, nevari būt drošs, varbūt rīt kaut kas būs mainījies. Tagad atkal jāgatavojas jūrgoties no Mandegām uz Skulti. Kad tas notiks, viņa darbu neturpināšot. Lai ar pārcelšanos ņemas kāds cits – jaunāks, enerģiskāks. Bibliotekāre runā par topošo multifunkcionālo būvi, kur paredzēts ierīkot tūrisma informācijas centru, konferenču zāli, bibliotēku un lastavu. Vai tur būtu jā-pārceļ bibliotēka, par to ļaudīm domas dalās – Skultes galā priecājas, Mandegās raud.

Sarunā aktīvi iesaistās rokdarbnieces. – *Mēs gan neesam redzējušas šo projektu. Bet nav skaidrs, kādēļ to vispār būvē, ja pārvaldes ēka ir pietiekami plaša un tur ir telpas, ko neizmanto?* – sarunbiedres prasa un piebilst, ka bibliotēku projām laist viņas negrib. Bet reforma viņu dzīvē neko neizmainīšot. – *Ja prot darboties internetā vidē, visu var nokārtot, neizejot no mājām. Tie, kam nav pieslēguma, nāk uz bibliotēku*, – skaidro rokdarbnieces. Daža vēl piebilst, ka pagastā visi ir par apvienošanos ar Saulkrastiem.

Taču vēlāk sastaptie cilvēki tik strikti nav noskaņoti. Ļaudis robežas nemēro pēc tā,

Pagasta robežas kartē aplūko klientu apkalpošanas centra speciāliste Kristīne Mežapūke (no labās), sociālā darbiniece Sarmīte Šivare, kultūras integrācijas centra vadītāja Zinta Medne un grāmatvede Inita Gūtmane

Iepriekšējās reformas laikā skultieši ar lēmumu, kurā novadā apvienoties, vilcinājās. Līdz noteiktajam termiņam bija palikušas vien dažas dienas, līdz viņi paziņoja – apvienojamies Limbažu novadā. Tolaik raudzīšanās bija arī uz Saulkrastu pusi, un tā tas ir arī tagad. To veicinājusi medijos izskanējuši iespējamā versija par Saulkrastu apvienošanās ar Sējas, Skultes un Liepupes pagastu. Tāpat salacgrņvīešu rosinājums Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai izskatīt iespēju veidot piekrastes novadu no Saulkrastiem līdz pat Aināžiem. Runājot par pagastu kādreizējās un gaidāmās reformas aspektā, tas ir bijis un arī tagad ir gribēts, jo ar nekustamā īpašuma nodokļiem budžē-

tā ienes nozīmīgu naudas summu. Ne velti Skulte ir viens no tiem retajiem pagastiem, kur ar iedzīvotājiem tikušies politiķi. Ļaudis gan teicas dzirdējuši, ka gribēta ir Skulte bez Stienes, bet reforma skaldīšanu nepieļauj. Dodoties braucienā pa Skultes pagastu, pārvaldē Mandegās sastopu Zintu Medni, kura kūrē kultūru, klientu apkalpošanas centra speciālisti Kristīni Mežapūki, grāmatvedi Initu Gūtmani un sociālo darbinieci Sarmīti Šivari. Sarmīte dzīvo Saulkrastu novadā, Zvejniekiemā. Pārējās trīs ir skultietes. Aicinātas uz sarunu par gaidāmo reformu, viņas atzīst, ka Skultes pagasts novadā atšķiras no pārējiem. Tā ir vienīgā piekrastes teritorija, ko mēdz dēvēt arī par Rīgas

Bibliotekāre Danuta Eglīte (no labās) kopīgā sarunā ar rokdarbniecēm atzīstas, ka strukturālās reformas viņā izraisa diskomforta sajūtu

ko kāds iezīmē kartē. Viņu dzīvi nosaka citi mēri – tuvāk, ērtāk vai izdevīgāk. Vieni raugās uz Limbažu pusi, otri tiešām uz Saulkrastiem. Tajūti, kādēļ tā, viņi skaidro, ka vēsturiski un vēl šodien jūtas cieši saistīti ar Zvejniekiem, kas atrodas 6 km no Saulkrastiem. Agrākos laikos šo ciemu apdzīvojuši jūrmaļas zvejnieki. Tas piederējis Skultei un tikai 60. gadu beigās pievienots Saulkrastiem. Vēl šodien Zvejniekiemā ir Skultes osta. Savukārt Zvejniekiemā stacija atrodas Skultes pagastā. Pa dzelzceļu abas vietas šķir tikai 3 km. Jāteic, ka, aizstāvot

savu piederības sajūtu, ļaudis sarunās ir tieši, pēc vārda kabatā viņiem nav jāmeklē, īsti cīnītāji. Viņi to atzīst arī paši un teic, ka visam, ko varasvīri izdomā, akli nepakļaujas. Kad pašvaldība sāka pārskatīt skolēnu autobusu uzturēšanu un secināja, ka izdevīgāk būtu skolēnus pārvadāt ar reģionālajiem satiksmes autobusiem, sapulcējušies un sacēlušies īstu traci par bērnu drošību. Soltī to, ka sabiedriskais transports piebrauks pie katra pievadceļa uz pagalmu, pašvaldība, protams, nevarēja, tādēļ iedzīvotāju pretspara un, go-diģi sakot, arī šantāžas priekšā piekāpās.

Reformas priekšvakarā skultieši joprojām raugās divos virzienos

guļamvagonu. Pagastā ir 13 dārkzopības sabiedrības un pēc aptuvenām aplēsēm iedzīvotāju skaits vasaras sezonā pieaug pat par 30 000. Cilvēki būvējas un aizvien vairāk ir to, kuri pagastā apmetas uz pastāvīgu dzīvi. Kristīne priecājas, ka pēdējā laikā deklarējas jaunas ģimenes. Ar darbavietām pagastā gan ir pašvaki. Ikdienā daudzi vietējie iedzīvotāji darbagaitās dodas uz galvaspilsētu. Tā Rīgas algas diemžēl aizviliņa no pagasta labus speciālistus. Satiksme ar līelpilsētu ir gan pa dzelzceļu, gan pa *Via Baltica*. Tiesa, Stienes gala ļaudis ar sabiedriskā transporta kustību ir stipri apdalīti. – *Stienes stacijā joprojām dzīvo cilvēki. Tiem, kuriem nav savas mašīnas, jāiet pieci kilometri līdz lielajam ceļam, lai vispār kaut kur aizbrauktu*, – teic Inita. Pagasta ceļi gan esot kļuvuši labāki, un aizvien mazāk ir sūdzību, ka tie būtu neizbraucami. – *Cilvēki novērtē, ka kritiskos posmus pašvaldība sakārto, cik vien spēj. Vairāk sūdzas par to, ka ceļus bojā kravas transports un baļķvedēji. Tā arī mēdz notikt, bet tad no uzņēmējiem prasa pašiem ceļus atkal sakārto*, – stāsta sarunbiedres.

Desmitgadē starp reformām notikusi pārvaldes vadītāju maiņa. Pusi laika šajā amatā bija Andris Kļava. Viņu nomainīja Artis Ārgalis, bet patlaban pagasts ir bez pastāvīga pārvaldes vadītāja un uz amatu izsludināta vakance. Sarunbiedres uzsver, ka pārvalde ir komanda. Gaidot vadītāju, darbs uz vietas nestāv, katrs savus pienākumus zina un paveic. – *Bitu labi, ja nāktu kāds rīkīgs saimnieks, kam rīp mūsu cilvēki, pagasts un attīstība*, – viņas bilst.

Desmitgades laikā, esot Limbažu novadā, paveikts gana daudz. Izbūvēts ielu apgaismojums Mandegās un Skultes muižā un pabeigta kultūras centra celtniecība. Patlaban sākusies multifunkcionālā centra būvniecība. Skultes muižā sakārtots parks un starta pozīcijā ir Vārzu pludmales labiekārtošanas projekts. Mandegās sakārtota tūdenssaimniecība. Sarunbiedres gan bilst, ka ieguvumi īsti nav izvērtējami, jo nav zināms, varbūt to

pašu pagasts panāktu, arī būdams neatkarīgs. Tolaik maciņš skultiešiem bijis diezaks un novadā viņi ir drīzāk donori nekā pabalstāmie. Taču runa nav tikai par naudu. Jautājums, vai pagasts kā neliela teritoriālā vienība varētu piesaistīt Eiropas Savienības fondu finansējumu. Pēdējā desmitgadē īstenoti arī vairāki mazie projekti. Tie paveikti ar kultūras un izglītības biedrības *Vīzija* spēkiem. – *Žēl, ka palika neatbalstīts viens no mūsu sapņu projektiem, kurā kopā ar pārvaldes vadītāju Arti iecerējām atpūtas vietā Mandegās pie Āges upes izveidot nelielu brīvda-bas estrādi un pastaigu vietu ar skatu laukumiem*, – teic Zinta, kura arī vada biedrību *Vīzija*.

Protams, ir arī zaudējumi. – *Agrāk pagasta deputāti lēma par pašdarbību. Tagad novadam ir nolikums un visos pagastos strādājam ar vieniem noteikumiem, lai gan katrs ir atšķirīgs gan interešu, gan dalībnieku skaita ziņā. Mums bija divi jauniešu deju kolektīvi, bet abu pastāvēšanu pašvaldība neatbalstīja. Tas joprojām ir sāpīgi. Tāpat ilgi uzklau-sījām pārmetumus par lielāku atalgojumu kolektīvu vadītājiem nekā civiņi*, – atzīst Zinta un atminas, ka tolaik, kad viņa sāka strādāt pagastā, darbojās tikai koris. Iedzīvotāji aizvien vairāk iesaistījās pašdarbībā, dibinājās jauni kolektīvi. Tad arī deputāti lēma par kultūras centra būvniecību. To sāka pirms reformas un pabeidza, kad pagasts jau bija novadā.

Iedzīvotāju dzīves līmeni pēdējā desmitgadē Sarmīte īsti nevar salīdzināt, jo kā sociālā darbiniece pagastā strādā tikai četrus gadus. Savas patstāvības laikā pagasts varējis sniegt lielāku atbalstu. Patlaban piešķiršanu un apjomu noteic novada saistošie noteikumi. To diemžēl ne visi pabalstu saņēmēji saprot. Taču šajos četros gados viņu pulks nav audzis. – *Ir, protams, vecāka gadagājuma cilvēki, kam ir neadekvāti mazaš pensijas, arī personā ar invaliditāti, bet pārējā daļa ir mainīga. Tie ir iedzīvotāji, kuriem iestājas pagaidu krīze, piemēram, zaudējot darbu*,

Ieguvumi:

- attīstījusies uzņēmējdarbība;
- apgaismotas ielas Mandegās un Skultes muižā;
- sakārtota Mandegu ūdenssaimniecība;
- pabeigta kultūras centra būvniecība;
- sakārtots Skultes muižas parks;
- sāka Vārzu pludmales labiekārtošana;
- sāka multifunkcionālā centra celtniecība;
- sakārtotāki pašvaldības ceļi;
- uzlabojusies sabiedriskā transporta satiksme Mandegās.

Zaudējumi:

- pagasta maciņš kļuvis plānāks;
- samazinājies sociālais atbalsts iedzīvotājiem;
- samazinājies finansējums pašdarbības kolektīviem;
- trūkst agrākās neatkarības un patstāvības lēmumus.

bet lielākoties viņi atkal nostājas uz kājām. Tādu profesionālo pabalstu saņēmēju, kuri dzīvotu tikai no tiem, mums nav. Mēs strikti prasām sadarbošanos ar sociālo dienestu, citādi pabalstus pašvaldība nepiešķir; – viņa skaidro un piebilst, ka ar pārvaldi ir laba sadarbība, arī transports sociālā darba veikšanai ir nodrošināts. Arī pensionāru apvienība *Ābele* allaž saņēmusi pašvaldības atbalstu. Seniori ik gadu dodas divu dienu braucienos, rīko Ziemassvētku pasākumu, balli pavasarī. Par transportu un telpām viņiem nav jāmaksā.

Inita bilst, ka novads, viņasprāt, ir apjomīga teritoriālā vienība, tādēļ nav saprotams, kāpēc iepriekšējās reformas gaitā saskaldīja rajonus, ja tur jau infrastruktūra bija izveidota. – *Tagad mēs tos atkal līmējam kopā*, – viņa secina.

Pārvaldes speciālistes lēš, ka pēc reformas viņu darbā izmaiņu nebūs. Arī pagasta patstāvības laikā ceļš uz rajona centru bijis jāmēro, lai gan ne tik bieži kā pēc apvienošanās novadā. – *Tagad visi dokumenti jāved uz Limbažiem, un tā tas būs arī turpmāk. Lietu sakārtošana tādēļ neielgst, jo tāpat termi-nos jāieklaujas*, – skaidro sarunbiedres. Ja visi pakalpojumi pagastā saglabāsies esošajā apjomā, tad, viņuprāt, arī iedzīvotājiem pārmaiņu nebūs.

pagastā bijis gana aizaugušu lauku. Nolikājuši, ka ze-me laba un varētu tur saimniekot. Tagad *RIKK* ir vairāk nekā 500 ha. Daļa platību iegādāta, citas – nomas zemes. SIA pamatā nodarbojas ar graudkopību. Liellopi ir pievienotā vērtība.

Par novadu reformu Rūta teic: – *Šodienas dzīve to prasa. Maziem novadiem grūti pastāvēt. Uzņēmuma attīstību, viņasprāt, neietekmēs. – Pati reforma mani neuztrauc. Būtiski ir tas, kurā novadā apvienosimies*, – viņa piebilst. Valdīs, kurš darbojas saimniecībā, iestarpina, ka ne par šo reformu lauksaimniekiem galva jālauza. Viņiem svarīgāki Eiropas lēmumi un fondu atbalsts. Bet Rūta cerīgi raugās uz Limbažu pusi. – *Tas ir*

jau ilgus gadus. Tas gan esot vairāk hobijs nekā uzņēmējdarbība. – *Tirgojoties sastopu cilvēkus un, komunicējot ar viņiem, uzkrāju pozitīvas emocijas. Kāda starpība – ir reforma vai nav? Svarīgi ir tas, cik daudz cilvēki paši ir gatavi strādāt. Taču, ja no tās izvairīties nevar, tad paliekam, kur esam, ne ar Saulkrastiem mums jāapvienojas*. Sarunbiedre uzskata, ka tad vairs nebūtu skaidrs, kur paliks vidusskola – Saulkrastos vai Zvejniekiemā, un noteikti paaugstināsies

pietiekami liels novads un lauksaimniekiem draudzīgs gan ar nodokļu atvieglojumiem, gan ar projektu iespējām. Sarunbiedre piebilst, ka uzņēmumam ir laba sadarbība ar pašvaldību un, viņasprāt, vietvara strādā labi. Rūta priecājas par sakārtotiem ceļiem un apgaismojuma ierīkošanu. Izteikums, ka uzņēmēji bojā ceļus, viņa nepieņem. Šie pārmetumi esot jāvelta mežu izstrādātājiem, nevis zemniekiem.

nekustamā īpašuma nodoklis. Jau tagad tas esot ļoti augsts un kūrtortzonā būs vēl lielāks. – *Ja mēs, tā reformējoties, nokļūtu novada centrā, tad vēl būtu jēga. Taču Saulkrastu novads ir salīdzinoši mazs un mēs tāpat būtu nomale*, – viņa secina. Tomēr sarunbiedre atzīst, ka pagasts ir tāda laba un sakopta ma-liņa. Viņai Skultē patīk. Žēl tikai, ka darba-vietu jaunajiem trūkst. – *Vieni mēs droši vien būtu turīgāki, bet diez vai tāds mazs pagasts spētu attīstīties*, – viņa prāto.

Iedzīvotāji par aizvadīto desmitgadi

Aira Lūre:

– Ļoti izjūtu to, ka Skultes galā vairs nav doktorāta un neviena veikala. Mums ir sestdienas tirgus, bet teikšu, ka tas ir padārgs un cilvēku pilns, ka ne apgriezties. Labi, ka iela vismaz ir gaiša un asfaltēta.

Dzīnta Svīkle:

– Pagastā ir labas un ne tik labas pārmaiņas, bet visas nevar saistīt ar novadu reformu. Tajā es pārlieku neiedziļinos un arī negribu to darīt, jo zinu pēc pieredzes, ka nav vērts iekarst par lietām, ko nevari ietekmēt.

Ainārs Liepiņš: – Uzskatu, ka novadu reforma nāk tikai par labu. Jo mazāki teritoriālie veidojumi, jo vairāk lietas risina pa draugam. Doma par Saulkrastiem gan šķiet nenopiet-na. Kūrorts, ne tur lauksaimniecība, ne ražošana.

Āgūpīte dzīvo pāri visiem laikiem

Sarunā ar bērnodārza *Āgūpīte* vadītāju Maiju Siliņu noskaidrojās, ka vēsturiskā saikne ar Zvejniekiem diemžēl ir pie vainas tam, ka kopš 60. gadiem Skultē tā īsti vairs nav skolas. 90. gados pirmsskolas izglītības iestāde periodiski reorganizēta gan par sākumskolu/bērnodarzu, gan par nepilno pamatsko-lu. Taču 2012. gadā skolnieku skaits bija tik ļoti sarucis, ka tā pilnībā kļuva par pirmsskolas izglītības iestādi. Tā ir piepildī-ta, brīvu vietu nav.

Bērnodārza vadītāja Maija Siliņa

Bērnodārzs pagastā gan dzīvojis visiem laikiem pāri. 2017. gadā iestāde atzīmēja sa-vas pastāvēšanas 40. gadskārtu. Pirms jubilejas pašvaldība gaviļ-nieci uzpo-sa – renovēja, nosiltināja ēku un uzstādīja saules kolektoru sistēmu ar siltumsūkni. To, ka skola ir slēgta, sarunbiedre nepārdzīvo. – *Neesmu ne par mazajām skolām ar dažiem desmitiem bērnu, ne arī par lielajām ar dau-dzām paralēlklasēm. Skolai jābūt tādai, lai tur normāli varētu organizēt darbu. Lai tur būtu bērni, ar kuriem strādātu profesionāli pedagogi*, – viņa pauž savu viedokli. Patiesī-bā skolas nelikvidē kāds no malas, bet iedzī-votāji paši, izvēloties saviem bērniem citas izglītības iestādes. Daudzu skultiešu bērni

mācās Zvejniekiemā. Tiesa, arī uz novada centra skolām kursē pilns autobuss ar bēr-niem, un ne tikai no Stienes gala, kur attā-lums līdz Zvejniekiemam un Limbažiem ir līdzīgs.

Maijas agrākā dzīve saistījās ar Rīgu, bet Skultē bija vecētvs un brīvdienu mājas. Nu viņa ir pastāvīga iedzīvotāja un otro gadu *Āgūpītes* vadītājas amatā. Arī viņai bērnu saikne ar Saulkrastu novadu, kur viņiem to-mēr ir vistuvākās izglītības un ārpusko-las nodarbību apmeklēšanas iespējas, liek uz novadu reformu raudzīties ar dalītām jūtām.

Kā strādāsim, tā dzīvosim

Ar savu metālap-strādes uzņēmumu SIA *BALEX METAL Vidzeme* Skultē ie-nācējs ir arī duntie-tis Mārtiņš Ozoliņš. Viņš savulaik iegā-dājies veco Skultes muižas nolitavū, vēlāko kolhoza lai-ku graudu kalti, un tur izveidojis ražotni. Šodien sakārtoto ēku un apkārtni vairs nevar pazīt. – *Reformas neizmaina uzņēmējdarbības principus. Tur pamatnosacījums ir darbs. Jāstrādā un jā-*

attīstās, – īsi un konkrēti teic Mārtiņš. – *Kad pārmaiņas nāk ar jauniem noteikumiem, tie jāpieņem. Ja rodas problēmas, jārikojas, jā-cinās tālāk, ja gribam kaut ko sasniegt. Kā strādāsim, tā arī dzīvosim*. Viņam nav sva-rīgi, kur būs novada centrs, jo ikdienā ceļu turp nemēro. Viss esot atrisināms elektronis-ki un pagasta pārvaldē. Šobrīd tur pastāvīga vadītāja nav, bet gan jau būs. Arī Mārtiņš pozitīvi vērtē pagastā paveikto, jo īpaši ie-lu apgaismojumu. Tāpat savu sadarbību ar pārvaldi. Arī tad, kad rosinājis uzlikt ceļa norādi, tas izdarīts. – *Ja cilvēks tur vērsas ar konkrētiem jautājumiem vai problēmām, viņš arī saņem atbildes*, – uzskata uzņēmējs.

Runāt nav gatavi

Pavisam citāda ir saruna uzņēmuma SIA *Riga Parket* ražotnē Mandegās. Nokļu-vusi tur pirmoreiz, strādniekiem taujāju pēc vadības. Abi priekšnieki devušies pusdienās un nav sastopami. Nolemju tur atgriezties vēlreiz. Viens no strādniekiem mani ieai-ci-na ražotnē un pats dodas pēc priekšniecības. Pāiet krietns laika sprdis, līdz ierodas ga-dos jauns vīrietis. Viņš, priekšā nestādījies, augstos decibelos sāk skaidrot, ka, iecejot ražotnē, ir pārkāptas pieklājības normas.

Mēģinājumi attaisnoties, ka esmu ienākusi darbavietā, nevis guļamistabā, padara viņu vēl niknāku. Nu jau ir skaidrs, ka sutu dabūs arī strādnieki, kuri ielaiđusi reportieri pār-slieksni. – *Nesapratīgie nevēgas, kas neap-tver; ko dara!* – noklīdz neviesmīlīgais vī-rietis (iespējams, ražotnes vadītājs) kopā ar tekstu, lai eju projām. Par reformu viņš ne-esot gatavs runāt.

Sagatavoja **Aija SEDLIŅA**

MAF

Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts budžeta
līdzekļiem

Valsts reģionālās
attīstības agentūra